

Manifest

Per una regulació proporcionada i ordenada dels cigarrets electrònics i les bosses de nicotina

Les entitats sotasignants, representatives del sector dels estancs i del teixit empresarial de Catalunya, manifestem la nostra preocupació davant el projecte de modificació del Reial Decret 579/2017, impulsat pel Govern espanyol, per l'impacte que pot generar en l'activitat econòmica, la qualitat reguladora i la seguretat jurídica.

Aquesta iniciativa, promoguda sense consens amb el sector i al marge del debat parlamentari, introduiria restriccions que, en la pràctica, suposarien una prohibició *de facto* dels cigarrets electrònics i de les bosses de nicotina —productes que són una alternativa de menor risc—. Es tracta d'un enfocament de «tot o res» que s'allunya dels principis d'una regulació proporcionada i eficaç, que afectaria milers de petites i mitjanes empreses, autònoms, comerços i la indústria a Catalunya.

Lluny de contribuir a una millor regulació, aquest plantejament configura un escenari de desordre regulatori, ja que se superposen tres processos simultanis, sense una visió coherent i coordinada: aquesta modificació reglamentària, la reforma de la Llei 28/2005 i la revisió de la Directiva europea de Productes del Tabac (TPD3). Aquesta coincidència temporal compromet la coherència normativa i trasllada la incertesa al sector.

Els estancs: un comerç i una eina de control en risc

La xarxa d'estancs constitueix una infraestructura pública essencial per garantir la traçabilitat dels productes, el control d'accés i la protecció dels menors. A Catalunya, amb més de 1.700 establiments i 5.000 llocs de treball directes, representa un model regulat, capil·lar i altament eficient, que actua com a primera línia de control institucional sobre la comercialització d'aquests productes. En un context de retrocés del comerç local, els estancs exerceixen una funció de cohesió econòmica i social, garantint la presència d'activitat comercial en pobles i ciutats.

L'actual modificació del Reial Decret afectaria els estancs, limitant la seva capacitat d'adaptació cap a productes alternatius, reduint la seva activitat econòmica i, per tant, erosionant la viabilitat futura de milers d'autònoms i de petites i mitjanes empreses, que en la majoria dels casos són negocis familiars.

Expulsar del canal regulat productes amb alta demanda no eliminaria el consum, sinó que el desplaçaria cap a circuits il·legals sense garanties sanitàries, ni control institucional i que eludeixen el pagament d'impostos, amb un efecte contrari al que es pretén assolir. Aquest desplaçament cap al mercat il·lícit no només debilita la protecció del consumidor i dels menors, sinó que implica també una pèrdua directa de recaptació pública en un àmbit que genera al voltant de 9.000 milions d'euros anuals a l'Estat i que constitueix una de les principals fonts d'ingressos dins dels impostos especials.

L'experiència internacional mostra que la prohibició no només és ineficaç, sinó que resulta contraproductent, desviant entre el 50% i el 90% de la demanda cap al canal il·lícit. En aquest sentit, la lluita contra el comerç il·lícit requereix una normativa que mantingui els productes dins la xarxa regulada, reforci el paper dels estancs com a infraestructura de control regulat, autoritzat i amb capacitat efectiva de supervisió sobre l'accés i la comercialització d'aquests productes.

Un impacte econòmic i industrial de primer ordre

El sector del vapeig va generar 317 milions d'euros de valor afegit brut (VAB) i més de 4.600 llocs de treball a temps complet a l'Estat el 2023, amb una elevada capacitat d'arrossegament sobre l'economia. Per cada euro generat en la fabricació, se'n generen 2,26 en el conjunt de l'economia, i 2,18 en el cas de la distribució majorista.

Catalunya és l'epicentre industrial, logístic i comercial del sector de productes alternatius del tabac a l'Estat espanyol, ja que produeix el 80% dels líquids per a cigarretes electròniques. Aquesta concentració, sustentada per autònoms i petites i mitjanes empreses, situa Catalunya en una posició estratègica per al desenvolupament i l'atracció d'activitat industrial en aquest àmbit. L'aprovació de l'actual Reial Decret limitaria el seu posicionament com a *hub* europeu en el desenvolupament d'alternatives a la combustió.

A més, en un context d'inversions vinculades al nou marc fiscal derivat de la Llei 7/2024, els operadors han assumit costos significatius per adequar-se a les noves exigències. Una modificació sobtada de les condicions reguladores desincentivaria noves inversions i comprometria projectes en curs, en un sector que preveu mobilitzar més de 1.500 milions d'euros d'inversió fins al 2030, i amb un impacte també en la recaptació pública, que supera els 120 milions d'euros anuals.

Un plantejament desalineat amb Europa i jurídicament qüestionat

La seguretat jurídica dels operadors exigeix una plena coherència amb el marc normatiu de la Unió Europea. En aquest moment, les institucions europees es troben immerses en la revisió de la Directiva de Productes del Tabac (TPD3), mentre que a l'Estat espanyol està en curs la reforma de la Llei 28/2005, pendent de debat parlamentari. L'anticipació de mesures altament restrictives, amb la modificació del Reial Decret, introdueix un desalineament amb aquests processos i fragmenta el marc normatiu, generant incertesa i costos addicionals d'adaptació per als operadors.

Davant d'aquesta precipitació amb el Reial Decret, la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència (CNMC) ha advertit de possibles vulneracions del principi de reserva de llei, de manca de proporcionalitat de les mesures i d'absència d'evidència suficient que en justifiqui l'abast. Així mateix, assenyala l'impacte negatiu que aquestes restriccions poden tenir sobre la innovació en productes amb menor risc per a la salut, sobre la competència i el funcionament del mercat.

Tanmateix, aquest rebuig transcendeix les nostres fronteres. En l'àmbit europeu, sis Estats membres han qüestionat, a través de dictàmens en el marc del procediment TRIS (Sistema d'Informació de Reglaments Tècnics), que les mesures proposades poden obstaculitzar la lliure circulació de mercaderies. En aquest context, altres països del nostre entorn han optat per marcs reguladors proporcionals que combinen protecció de la salut pública amb seguretat jurídica i desenvolupament econòmic, evidenciant que hi ha alternatives més equilibrades al plantejament actual. El cas de Suècia és especialment il·lustratiu, ja que ha aconseguit reduir la prevalença del tabaquisme fins a aproximadament el 5%, situant-se com a referència a Europa.

Instem a una reconsideració immediata

El que està en joc no és únicament la viabilitat i el futur d'un sector, sinó la qualitat de la regulació, la seguretat jurídica i la capacitat de Catalunya per generar activitat econòmica en un marc estable i previsible.

Les entitats sotasignants instem els grups parlamentaris, amb representació al Parlament de Catalunya i a les Corts Generals, i el Govern de la Generalitat de Catalunya que treballin de manera ferma i decidida per aconseguir que el Govern espanyol reconsideri el plantejament actual. En particular, demanem:

- **Aturar la tramitació actual del Reial Decret** i esperar la regulació europea per evitar contradiccions, incertesa reguladora, costos innecessaris d'adaptació i la pèrdua de competitivitat del teixit productiu català.
- **Preservar i reforçar el canal regulat**, consolidant la xarxa d'estancs i botigues especialitzades com a instrument clau de control, traçabilitat i protecció dels menors.
- **Protegir el teixit econòmic i les inversions realitzades**, garantint la continuïtat de l'activitat empresarial i la capacitat d'atracció d'inversió en un sector amb potencial desenvolupament industrial a Catalunya.

Una regulació eficaç no pot basar-se en prohibicions generalitzades ni en decisions desalineades amb el context europeu i el sector. Requereix coherència, proporcionalitat i una col·laboració efectiva per garantir la protecció de la salut pública, l'impuls de l'activitat econòmica i evitar el desplaçament cap a circuits il·legals.

Les entitats sotasignants estenem la mà per construir plegats un marc normatiu just i previsible, basat en l'evidència i alineat amb el nou marc europeu i estatal. Només així serà possible una regulació proporcionada i ordenada.

Barcelona, 21 de setembre de 2026

Gremi d'Estanquers de Catalunya

Federació Catalana d'Estanquers

Foment del Treball